

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kmd.dep.no

Vår dato: 29.09.2017
Deres dato: 29.06.2017
Vår referanse: Steinar Fretheim
Deres referanse: [Deres ref]

Høringsvar – Endringer i byggesaksforskriften. Regler om et register for seriøse foretak innenfor bygg og anlegg

Vi viser til høringsbrev og høringsnotat av 29. juni 2017.

Forslaget om et seriøsitetsregister er en oppfølging av forslaget i rapporten *Enkelt å være seriøs* om å opprette en "Modul 2", dvs. en godkjenning/registrering av foretak som ikke skal påta seg ansvarsrett etter plan- og bygningsloven.

Registrering av kvalifikasjoner

BNL er positiv til at regjeringen vil ha et seriøsitetsregister. Etter forslaget i *Enkelt å være seriøs* var det en forutsetning for et slikt register at det må inneholde informasjon om kvalifikasjoner og at minstekravet er fag- eller svennebrev. Regjeringens forslag til seriøsitetsregister inneholder ingen slike forpliktelser nå. Uten en slik forpliktelse, vil ikke registeret tjene sin hensikt. For å sikre seriøsitet i bygge- og anleggsnæringen er det nødvendig at foretakene har nødvendige kvalifikasjoner, og at dette fremkommer i et slikt register. Inntil en digital løsning mot et kvalifikasjonsregister er på plass skal foretakene selv dokumenterer sine kvalifikasjoner ved å laste opp kopi av vitnemål.

Dersom et register ikke viser foretakets kompetanse, vil det ikke kunne tilfredsstillende nødvendige krav til seriøsitet, og begrepet "seriøsitetsregister" vil dermed være misvisende, og registeret vil kunne skape uriktige forestillinger om foretakenes kompetanse. Registeret vil dermed kunne virke mot sin hensikt, som i tillegg til oversikt over seriøse foretak også skal gi mulighet for å luke ut useriøse bedrifter, for å sikre at en frivillig ordning er attraktiv og har troverdighet.

At enkelte yrker ikke har etablert fag- eller svennebrev er ikke noe argument i denne sammenheng. Det må for det første være krav om fag- eller svennebrev for de yrker der dette finnes, og det er de aller fleste. For det andre bør det kunne lages egne krav basert på den utdanning som finnes, kombinert med praksis, for de yrker som ikke har etablert fag- eller svennebrev. For en del av disse yrkene tas det dessuten sikte på å etablere fag- eller svennebrev.

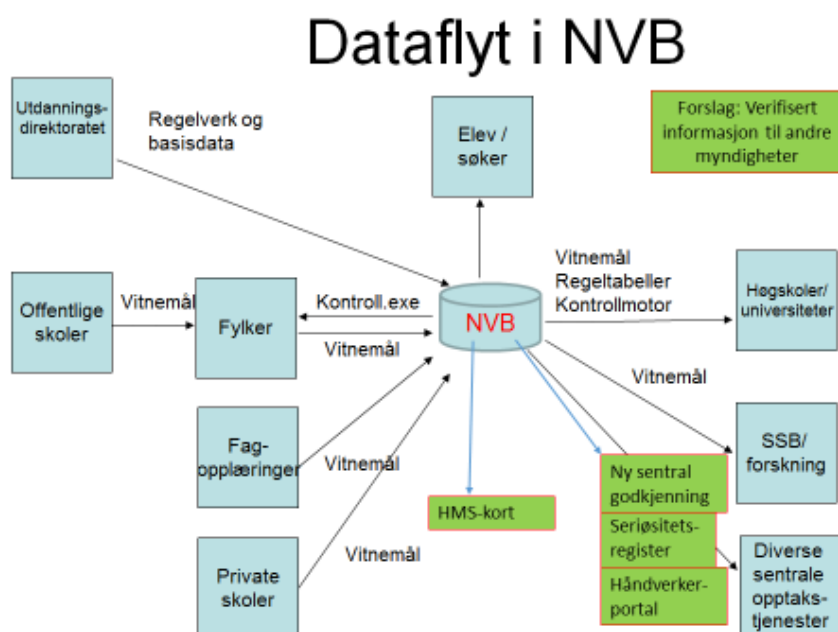
Parallelt med opprettelsen av et seriøsitetsregister bør det opprettes et nasjonalt kvalifikasjonsregister, som vil inneholde de samme opplysningene om kompetanse, og som kan legges automatisk til grunn for seriøsitetsregisteret. Det finnes i dag enkelte registreringer som kan legges til grunn for et kvalifikasjonsregister. NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen) startet i 2016 et arbeid med en ordning for godkjenning (sidestilling) av utenlandske fagutdanninger. Fra juni/juli 2017 er det blitt krav om elektroniske mannskapslistene på alle byggeplasser, med daglige oppdateringer.

Det viktigste grunnlaget for et kvalifikasjonsregister finnes imidlertid allerede i Nasjonal vitnemålsdatabase (NVB) for fullført og bestått videregående opplæring (fag-/svennebrev), som

inneholder vitnemål fra 2001 og fremover, og som er godt utbygget, se figuren nedenfor. Slik vi ser det, vil NVB relativt enkelt kunne bygges videre til også å omfatte fagutdanning på alle nivåer, og vil kunne tilpasses bygge- og anleggsnæringens behov.

Et krav om at registeret også skal inneholde kvalifikasjoner trenger ikke medføre ekstra saksbehandling. Her mener vi NVB kan brukes for alle som har avsluttet og bestått fagopplæring i den videregående skolen. Vi er kjent med at *Samordna opptak* bruker NVB som verifikasjon av vitnemål i forbindelse med søknad til høyskole- og universitetsutdanning. Vi mener at samme metodikk bør kunne brukes til kontroll og verifikasjon av kvalifikasjoner til et seriøsitetsregister. Slik vi forstår det omfatter NVB foreløpig kun videregående opplæring. Det vil for byggenæringen også være behov for å kontrollere og verifisere kvalifikasjoner også opp til fagskoleutdanning, bachelor- og masterutdanning. Dette kan imidlertid være trinn 2 i en videre prosess.

Nedenfor er vist figur om dataflyt i NVB, der vi har lagt inn koblinger mellom NVB og Seriøsitetsregister og Håndverkerportal.

BNL har tatt initiativ til at Nasjonal Vitnemålsdatabase (NVB) skal utvides til også å gjelde fagutdanning, slik at man vil kunne etablere et nasjonalt kvalifikasjonsregister. Spørsmålet om opprettelsen av et nasjonalt kvalifikasjonsregister ligger nå til behandling i KMD, der det er overført fra KD, uten at det ser ut til at det har vært noen fremdrift i saken. At KMD ikke gjennomfører dette arbeidet, vil være et svakt argument for ikke å legge inn krav til kvalifikasjoner i seriøsitetsregisteret.

Selv om det tar tid å bygge opp NVB i full skala, vil den raskt kunne gi tilstrekkelige opplysninger til at registeret får tilstrekkelig troverdighet. Det bør etter vår vurdering ikke være noe i veien for at registeret i en periode må baseres på egenerklæringer som er lett etterprøvbare, ettersom dette dreier seg om

dokumentasjon utstedt av utdanningsinstitusjoner, og som ikke skal underlegges noen vurdering fra sentral godkjenningsside.

Videre er det nødvendig for at den planlagte håndverkerportalen skal ha tilstrekkelig autoritet at den er basert på et offentlig register som inneholder tilstrekkelige opplysninger om kvalifikasjoner. Dersom den ikke har det, vil den ikke ha større verdi enn de nettstedene som allerede finnes, der de enkelte foretak kan legge inn sine egne opplysninger.

Vi ønsker altså at forslaget til forskriftsbestemmelse i § 13a-1 gis en tilføyelse om at kravet til foretakene skal være minimum fag- eller svennebrev, eller tilsvarende (for de fag der det pr i dag ikke er fag- eller svennebrev).

Økt byråkrati

Det fremheves i høringsnotatet at en viktig grunn til at seriøsitetsregisteret ikke skal inneholde kvalifikasjoner er at det ikke skal bygges opp mer byråkrati, og at informasjonsinnhenting og saksbehandling skal skje mest mulig automatisk. Samtidig foreslås det flere hjemler til at DiBK kan foreta vurderinger, f. eks. i § 13a-2 siste ledd, som gir DiBK mulighet til å påse at registrerte foretak oppfyller vilkårene, og § 13a-4 annet og tredje ledd, som innfører varslingsplikt og klagerett. BNL er enig i disse to bestemmelsene, men vil samtidig påpeke at de medfører behov for saksbehandling og vurdering. Innleggelse av kvalifikasjoner i ordningen vil neppe medføre noe mer byråkrati enn disse bestemmelsene. Under enhver omstendighet skal ordningen gebyrfinansieres, noe som betyr at offentlig byråkrati ikke øker, men at dette er en selvfinansiert tjeneste, der eventuell saksbehandling dekkes av gebyrer som fastsettes ut fra selvkost.

For øvrig utvikles det stadig nye og effektive digitale løsninger. DiBK sine søk mot Skatt er et eksempel på det. En tilsvarende løsning mot et nasjonalt kvalifikasjonsregister vil sikre effektiv gjenbruk av allerede kjente data, uten at byråkratiet øker.

Øvrige bestemmelser

Når det gjelder de andre bestemmelsene, har vi ingen merknader, men det må naturligvis presiseres at f. eks. innhenting av informasjon også gjelder kvalifikasjoner.

Strategi mot arbeidslivskriminalitet

Kriminalitet i arbeidslivet er en økende utfordring som medfører alvorlige konsekvenser for berørte arbeidstakere, virksomheter og samfunnet for øvrig. 13. februar 2017 la regjeringen frem en revidert strategi mot arbeidslivskriminalitet. Strategien er utarbeidet i dialog med partene i arbeidslivet. Videreutvikling av sentral godkjenning og utredning av mulige modeller som synliggjør at foretak følger regelverket er omtalt i punkt 14 og 17 i strategidokumentet. BNL ønsker å understreke at en effektiv sentral godkjenning og et fullverdig seriøsitetsregister er ett av flere tiltak for å nå regjeringens målsetting.

Vennlig hilsen

Byggenæringens Landsforening - BNL

Steinar Fretheim

direktør Bygningspolitikk og kommunikasjon